

Despre ecologie

Din anii mei de agrepresist-rompresist „cu pumnu'n gură” (atunci ca și azi, nu reușesc să găsesc decât, rar, câte o mică fisură în „**zidul tăcerii**” (care, el, nu s-a prăbușit, dimpotrivă, a fost ridicat și mai sus – cu bani!) pentru a pune în circulație publică informația de presă pe care șansa mi-a adus-o în cale), mi-aduc aminte o întâmplare pe această tema: într-o zi, am tradus un extras (difuzat, cred, de AP) dintr-un editorial din „The Washinton Post”. Care arăta că, în condițiile în care cea mai mare parte a pământului agricol în USA este în mâinile agrobisnismului (nu ale fermierilor individuali, cum fantazează bucolic unii pe la noi) fermierii (țărani, cum ar fi) sunt doar arendași, nu proprietari. Muncesc pamantul, cum se zice la noi, în parte. Luând credite. Trebuind, potrivit sistemului american, să scoată maximum de profit din pământ, îl forțează cu chimicale (îngrășăminte, insecticide, ierbicide...), ca să scoată recolte mari de 7-10 tone și peste la hectar. Și, arăta influența cotidiană americană, după cinci-șase ani, acel pământ este secătuit. Cel puțin 50 de ani nu se mai poate scoate nimic de pe el. Până acum, zicea ziarul, asta a mers. Pentru că, fiind mult pământ încă nedestelenit, se mutau alături. Dar, cum totul are un sfârșit, și acest pământ a început să se termine - avertiza „Washington Post”.

Șefilor mei le-a scăpat: era o critică anticapalistă. Un om cuminte, care lucra atunci la „Scânteia”, dl Nicolae C. Lupu, l-a introdus în pagina externă. Era tocmai prin anii '80 când Ceaușescu forța în neștire agricultura pentru a achita datoriile contractate la Occident, cu sfatul consilierilor...! Cineva însă, nu știu cine (din conducerea „Scânteii”, de la secția de presă a CC?) a hotărât, în ultima clipă, scoaterea din pagină a extrasului.

Acest mod de forțare a naturii de către „demiurgii” înverșunați în a „demitiza” lumea rurală, agricultura, țărănimea, în a „stăpâni” ei natura, a bântuit pe tot Globul: și acolo unde domnește capitalismul și acolo unde a făcut ravagii comunismul – ideologii surori, născute ambele din trunchiul conceptual al sălbaticii și sângeroasei revoluții franceze – care a triumfat definitiv prin masacrarea a cel puțin 200.000 de țărani în Vandeea. Numai că, în capitalism, care este mult mai eficient (nu!?) decât comunismul, forțarea naturii a reușit, sub unele aspecte, și mai „bine”.

Pământul este materie vie, organică. El nu este materie inertă, de prelucrat industrial. Țăranul de dinainte de Vandeea era el însuși un om integrat în natură, făcea parte din lanțul sacru al ființelor și plantelor.

Forțarea pamantului de către „supermanul” fără Dumnezeu, desacralizarea lui n-au avut drept consecință doar secătuirea unor suprafețe anume de terenuri, ci, prin intervenția nesăbuită în ciclurile și lanțurile ecologice, la dereglarea tuturor lanțurilor vii. Și – împreună cu industrializarea, cu despăduririle devastatoare și iresponsabile, înmulțirea populației Globului - a dus la dereglarea întregului ecosistem, la modificare a climei terestre.

De pildă, o altă criză contemporană din acest domeniu, tratată în bășcălie de presa occidentală – și preluată și de presa noastră de papagali – ca „boala vacii nebune”, de fapt, este Encefalopatia Bovină Spongiformă. „*Boala vacii nebune* este o dovadă a înspăimântătoarei aroganțe a științei agricole occidentale a secolului XX, ce se bazează pe concepția că agronomia poate domina natura” scria, în ziarul britanic „The Guardian”, Patrick Holden, președinte al Asociației Solului din Marea Britanie. La rândul său, Hellen Brown, președintă a asociației Fermierii Britanici pentru Agricultură Organică, spune, potrivit Reuter’s că: „Fermierii au fost formați ca să gândească ca businessmeni, nu ca păstrători („custodians” – în textul original englez – n.r.) ai pământului. Când eram la universitate, tot ce ne învățau erau chimicalele (adică îngrășăminte, ierbicide, pesticide etc.). Nu ne predau nimic despre refacerea și menținerea solului. Ea menționează în context că agricultura organică, pe care o practică ferma sa de 526 hectare din Anglia, este azi foarte profitabilă. În Statele Unite, potrivit Reuter’s, Institutul de Comerț Alimentar a constatat că 42 la sută din principalele rețele de supermarketuri alimentare vând azi produse de acest fel și că, anul trecut, vânzările de alimente organice au atins 7,6 miliarde dolari”. Bogații, deci, se hrănesc cu ce trebuie!

La rândul său, „Le Monde Diplomatique”, una dintre cele mai serioase, consistente și instructive publicații din tot Occidentul, chiar dacă global eu nu îmbrățișez panșantul ei marxizant, publica, sub titlul „Nebunia Vacilor – nebunia oamenilor”, două pagini cu totul remarcabile. Din care mă opresc doar la câteva idei:

„În Europa Occidentală, (revoluția) agricolă a anilor '60 și '70 a permis o creștere fără precedent a producțiilor animale și vegetale garantând – ba chiar depășind, necesitățile alimentare ale Comunității Europene. Dar aceasta cu prețul unei transformări radicale a activității celor cărora altădată li se spunea țărani și dintre care mulți s-au transformat în producători industriali ce nu mai întrețin nici un raport direct cu natura... Această ruptură a unei legături ancestrale, în numele unui productivism impus mării majorități a agricultorilor a deschis calea tuturor transgresiunilor, îndeosebi a «reificării» animalului (devenit astfel, „lucru”-n.r.) a transformării ierbivorelor în carnivore consumatoare de carcase ale congenerilor lor”... Ceea ce constituie o „pervertire a lanțului alimentar natural” și „provoacă o spaimă mare”.

După această introducere, revista inserează, sub semnătura lui Bertrand Hervieu, eseu „Legăturile viului” (Les liens du vivant), în care, printre altele, se spune: „Raționale: nici un adjectiv nu părea să califice mai bine agriculturile franceză și europeană în general în faza lor de modernizare. Înrudite cu științele și tehnica, ele erau în tabăra rațiunii eficiente; preocupate de productivitate, paseau pe drumul progresului; călăuzite de imperativul politic de a hrăni abundent și ieftin, își găseau locul și în tabăra moralei. Astfel, în Franța, producția de grâu s-a triplat în 40 de ani, ca și cea de carne de porc. Aceea de carne de vită s-a cvadruplat, în timp ce, la porumb, a crescut de 13 ori. În fapt, între 1950 și 1980, productivitatea a crescut de 7,2 ori”... „Sigur, existau și distrugerii. Multă vreme, acestea au fost considerate un rău necesar și tributul ce trebuia plătit pentru acest progres. Au fost, de asemenea, și regrete și nostalgii, dar acestea au fost măturate cu atât mai ușor cu cât rezultatul era în general pozitiv. Doar recent a început să fie nevoie să se ia act de cortegiul de distrugerii provocat de această formidabilă explozie a modernității. Ruptura cea mai fundamentală este neîndoios transformarea alimentației – scopul prin excelență al activității agricole – într-o realitate din ce în ce mai abstractă. Generația născută după cel de-al doilea război mondial, aceea a mării modernizări, a cunoscut trecerea de la cartof la piureul Mousseline și de la oala cu lapte la «cărămizile» (cutii de carton – n.t.) cu lapte. Tânărul consumator al acestui sfârșit de secol evoluează de la naștere între «cărămizi», cutii de carton și plastic, prafuri, tuburi și flacoane... Între produsele agriculturii și cele pe care le mâncăm noi, caracterul supertehnologizat al proceselor de transformare a instalat un fel de cutie neagră... Pământul a încetat să

mai fie considerat un patrimoniu, pentru a deveni progresiv o unealtă de lucru. El s-a transformat, mai presus de orice, în capital imobilizat de la care se așteaptă un randament financiar”.

În concluzia acestui articol se apune: „Nu mai este posibil să se limiteze, fără să fim penalizati, misiunea țăranului la a produce kilogramul de proteine animale la prețul cel mai redus... Ce așteaptă cetățenii nu este o agricultură fără sol, ci o agricultură reteritorializată, preocupată de păstrarea patrimoniului agronomic și a apei, și producătoare, o dată cu bunuri materiale, de peisaje și de mediu ambiant, adică de bunuri imateriale și nedelocalizabile”.

Într-un alt eseu intitulat „Uitarea animalului”, Florence Burgat, se alătură, pornind de la aceeași problemă a „vacii nebune”, celor, tot mai numeroși, care cer o radicală restructurare a raporturilor umanității cu vietățile pe care lumea modernă le crește, în unități industriale, fără contact cu natura, cu apa, aerul, lumina reală, în lumina artificială, sau în bezna crescătoriilor, a „bateriilor de păsări” etc. Desacralizarea acestor făpturi ale lui Dumnezeu nu putea să nu se reflecte – prin feed-back – și asupra omului, atât de desacralizat și dezumanizat astăzi.

Iată ce scrie autoarea: „Dacă vânarea și devorarea reciprocă a speciilor în scopul de a trăi constituie, în majoritatea cazurilor, o «lege naturală», lipsa de măsură la care ne dedăm azi prin modalitățile de producție industrială dă naștere unei diferențe, calitative, de natură, nu doar de grad, față de practicile vânătorii pentru supraviețuire, care comportau și comportă încă, pentru populațiile lipsite de resurse alimentare, un principiu limită. Faptul de a ucide animalul pentru a te hrăni își păstra un caracter excepțional și transgresiv, rămânea un act grav. Ceea ce - exact asta - creșterea și tăierea industrială au măturat ca pe o superstiție, ca pe o atitudine poetică sau prelogică, pe scurt nonrațională. Căna s-a ajuns să se creadă și că ierbivorele pot fi adaptate și la alimentația cu carne, s-a mai făcut un pas calitativ în reducerea animalului la condiția de mașină. Nu ne dă oare aceasta ocazia să medităm asupra unei agriculturi care de fapt a părăsit solul, lipsind animalele de aer și de pământ, înghesuindu-le doar timpul îngrășării în clădiri închise cu trupul aproape imobilizat?... Însuși vocabularul urmează o tehnicizare care se asociază uitării crescânde a animalului, cu dezindividualizarea lui: «carne pe picioare», «carne vie»,

acestea sunt expresiile prin care profesioniștii desemnează această *materie în devenire*, căreia nu i se mai poate da cuviincios frumosul nume de animal, pentru că nimic nu mai înțelegem despre «anima», suflet”.

Toate acestea îmi amintesc de o descoperire pe care au am făcut-o recent, pentru că doar acum doi ani mi-a căzut în mână o versiune franceză a lucrării „Galaxia Guttenberg” a lui Marshall McLuhan: am constatat că McLuhan și-a scris lucrarea împotriva lui Mircea Eliade, deși nu-i consacra acestuia decât 2-3 pagini în carte, unde îl tratează de „primitiv” și cu alte epitete injurioase, devenite de acum „clasice” ca „argumente” în vocabularul mentorilor noii „avangarde înzestrate cu cunoașterea științifică”, adică a noilor „elite” autoproclamate. (Vezi, de pildă, „Dușmanii societății deschise”, unde sunt desființate, de pe podiumul atotștiutorului, mai toate vârfurile culturii europene – de la Hesoid, Heraclit, Platon până la Hegel, Heidegger; Marx însă, deși a făcut „unele greșeli”, nu se înscrie la dușmani, el este pozitiv.) McLuhan, absolutizând, ca și Marx, Freud, Popper, un factor, important pentru condiția umană pe Pământ și în Univers, în cazul său globalizarea prin radio-televiziune a mijloacelor de comunicare în masă, conchidea că s-a născut „satul planetar”. Ceea ce, sigur, conținea unele adevăruri foarte interesante dar, după părerea lui, acestea urmau să aibă ca rezultat anihilarea celui alt „sat”, cel țărănesc, pe care Eliade îl pusese la baza concepției sale despre sacralitatea omului, a Cosmosului, a naturii, indisolubil legate între ele (confer „Les liens du vivant”, a lui Francois Jakob) în aproape toate marile religii. Sat mitic, dar și real. În care omul era o parte componentă a naturii, nu „stăpânul” ei, și pe care îl vedem astăzi în întregime distrus și la noi, în România. Unde, acum după 1989, mi se pare mie, i s-a dat ultima lovitură, sub pretextul salvării satului tradițional, creștin, al revenirii la satul dinainte de război (odioasă înșelătorie). Lucrarea lui Eliade ce i-a provocat furia lui McLuhan (îmi pare rău, dar acesta este cuvântul) a fost „Sacru și profanul”.

Eu, ca și milioane de concetățeni care s-au născut și au crescut la țară până acum 20-25 de ani, știm din experiență directă ce însemna „înapoiatul” „sat mitic”, natura și lumea îmbibată de sacru. Copii – mi-amintesc – ne feream cu cea mai mare spaimă (aveam 6-7 ani până în 10-12 ani) să nu „spurcăm” izvorul sau să-i spargem ulcica de lut ce-o găseai la fiecare dintre ele. Era păcat! La fel cu fântânile. Acum, le-au luat ciuturile, lanțurile, le-au spart burlanele, le-au umplut cu stârvuri, gunoaie.

Au secerat copacii, au devastat pădurile, au secat izvoarele, fântânile, bălțile, mlaștinile, pâraiele. O lume sălbătică! Arată Câmpia Română a deșert! Ca să nu mai vorbesc de dezastrul produs prin industrializare, „dezvoltare”, urbanizare etc.

Și cine este de vină? Turma sau ciobanul? Care, având probabil sentimentul culpabilității – și al neligitimității – se ocultează și scoate întruna în față tot felul de proști fudui, mai cu lustru mai fără, oameni de nimic, fără rușine și fără Dumnezeu, îndârjiți „să se afirme”.

A trata chestiunea ca privind doar agricultura și creșterea animalelor și ecologia lor înseamnă a simplifica lucrurile – pentru că ele fac parte vie din problema degradării întregului ecosistem, la scara Globului, și pun în discuție filozofia dezvoltării ce-a dominat după război – întemeiată simplu pe teoria „creșterii” (growth). Având drept scop fundamental profitul – gheșeftul. Dar fac, mai ales, în mod evident, dramatic, necesară abandonarea ideologiei ce-a avut inițiativa pe Glob în ultimele secole, căreia, clar, îi revine principala răspundere pentru direcția „dezvoltării” și „progresului” omenirii de până acum și a situației în care am ajuns. Cu toții, toată omenirea.

ONU, pe care numai ignoranții nu știu cine o controlează, a trecut, după 1990, de la concepția întemeiată pe „growth”, la „sustainable human development” – în care „human” se referă la drepturile omului, iar „sustainable” înseamnă „suportabilă”, adică dezvoltare ce poate fi suportată de Pământ. Aceasta – după ce, în SUA, este realizată „societatea risipei”, a unui industrialism și consumerism bezmetic și amoral, cu o treime (1/3) din populație suferind de obezitate; în lumea a treia – explozia unei demografii haotice similară înmulțirii celulelor canceroase; la care s-a adăugat devastarea brutală din lumea „planificată” comunistă. Plus experiențele nucleare și tot felul de alte experimente înfăptuite cu nepăsarea și „hybrisul” unor clici minoritate avide să-și mențină dominația, ilegitimă, atât în diverse țări cât și la scară mondială.. Și toate aceste „realizări și succese” ale „progresului” și „progresiștilor” au ajuns să apese, azi, în mod insuportabil asupra ecosistemului mondial. De „nu ne mai rabdă Pământul”, cum se vede.

Dar iată ce spun alții pe această temă:

Costul catastrofal al unei lumi fierbinți

Pământul a fost asaltat, în ultimii ani, de uragane destructive de patru ori mai multe decât în anii '60. Numărul sistemelor severe de joasă presiune deasupra Atlanticului și Europei s-a dublat după 1930. Viteza vânturilor crește. Distrugerile de clădiri și instalații au crescut de 10 ori.

Cei cărora le revin spezele – nu totdeauna, dar de obicei – sunt societățile de asigurări. Riscul implicat de avariile provocate de intemperii este tot mai greu de prognozat. După trecerea uraganului Andrew, prin Florida, în 1992, opt firme locale de asigurări au dat faliment. Azi, conducerile societăților de asigurări se consideră primele victime ale efectului de seră, care mână mașinile de vânt...(1?)... ale Pământului cu viteze din ce în ce mai mari. „Suntem tot mai siguri – spune Gerhard Berz meteorolog la „Muenchener Rueck”, cea mare societate de reasigurări din lume, că încălzirea globală „influențează frecvența și severitatea dezastrelor naturale”.

Potrivit ultimelor analize realizate de „Lloyd's List”, publicație britanică de asigurări modificarea climatului este azi „principalul factor generator al unor pierderi astronomice”. Unii se tem că are să fie și mai rău. Dacă această tendință nesănătoasă continuă – avertizează Franklin Nutter, președintele Asociației Americane a Societăților de Asigurări, „ea ar putea provoca falimentul întregii industrii”.

Sunt oamenii din domeniul asigurărilor cuprinși de o subită isterie, sau, într-adevăr, modificarea climatului a pus stăpânire pe viitorul Pământului? Christian-Dietrich Schonwiese spune că, potrivit standardelor legale, cei ce pretind că atmosfera se încălzește nu și-au dovedit încă teza. Dar există unele dovezi clare:

– Ghețarii dispar peste tot în lume. În Alpi, masele de gheață și-au pierdut jumătate din volum față de mijlocul secolului trecut.

– În ultimii 100 de ani, nivelul mărilor Globului a crescut cu aproape 8 centimetri.

– Oceanele se încălzesc întruna. Straturile superioare ale apelor la tropice și-au sporit temperatura cu 0,5 grade Celsius, în ultimii 50 de ani.

– El Nino, fenomenul din Oceanul Pacific ce provoacă un curent cald de-a lungul coastei Perului, s-a produs, an de an, în ultimii patru ani. El Nino a provocat distrugerii de recolte în Australia și inundații în California și a afectat musonii în Asia de sud-est.

De la inventarea automobilului acum 100 de ani, atmosfera circumterestră s-a încălzit cu 0,7 grade Celsius. Majoritatea cercetătorilor spun că, în mare parte, modificările s-ar putea să se datoreze fluctuațiilor naturale și că n-ar fi posibil să se identifice exact, până în secolul viitor, cauzele umane, dacă încălzirea continuă.

Dar Klaus Haselmann, directorul Institutului Max Planck pentru Meteorologie din Hamburg și colegii săi sunt încredințați că au găsit un semnal clar – o creștere abruptă a curbei grafice a modificărilor temperaturii globale. Utilizând computere, echipa din Hamburg a simulat variațiile de temperatură din ultimii 1000 de ani și a comparat rezultatul cu date ale încălzirii curente. Rezultatul, spune Haselmann: „Tendințele actuale sunt unice”. El a scris, la începutul acestui an, că este „95 la sută sigur” că încălzirea globală din ultimii 20 de ani s-a datorat unor cauze umane, nu naturale.

Așa cum dezvăluiau experții britanici și americani în climatologie în ianuarie /1995/, temperatura medie globală în 1994 s-a ridicat aproape la recordul din 1990, anul cel mai călduros, de când au început să fie înregistrate datele climatice, în 1850. „Chiar în acest deceniu”, prezice climatologul american James Hansen, temperatura medie de suprafață va depăși toate recordurile. Toate simulările pe computer arată că, dacă emisiile de bioxid de carbon continuă să crească, până la sfârșitul secolului 21 cel mai târziu, temperatura Pământului va fi cu 3 grade mai ridicată decât este astăzi.

La prima vedere, aceasta pare doar o ușoară modificare ascendentă a temperaturilor medii. Dar, în realitate, ea va însemna o transformare, deși treptată, fără precedent în ultimele milenii. Ultima dată când temperatura a fost cu trei grade mai caldă decât astăzi a fost cu peste 100 de mii de ani în urmă. Atunci, Europa centrală avea o climă precum a Africii. Și doar trei grade ne despart azi și de cealaltă extremă climatică, ultima perioadă glaciară de acum 10 000 de ani. Atunci, jumătate din Europa era sub zăpadă, iar nivelul mării era cu aproximativ 130 metri mai jos

decât azi, un foarte aspru vânt nordic mușca urechile urșilor polari care trăiau pe suprafața înghețată a Balticii.

În istoria omenească, modificări de temperatură mai mici au dus la pieire regate, au declanșat războaie, au mânat popoare pe calea exilului, au creat noi religii. De la sfârșitul ultimei epoci glaciare, temperaturile medii globale n-au alternat niciodată cu mai mult de un grad. Dar și o asemenea, minimală, răcire s-ar putea să fi determinat mișcarea popoarelor germanice spre sud în anul 375 după Hristos, când a început distrugerea Imperiului Roman. O încălzire medie de numai o jumătate de grad le-a dat vikingilor din Groelandă posibilitatea să crească vite și să plece pe mare în America.

Următoarea perioadă rece a debutat cu puternice uragane. Inundațiile au înecat 300.000 de oameni, în Olanda, în 1212. Această răcire, cu doar un grad, a aruncat Europa și alte regiuni într-un ev întunecat. Verile au devenit ploioase și iernile și mai reci. În multe zone, grâul nu se mai putea coace. Bântuia foametea și epidemiile. Oamenii și animalele au devenit neobișnuit de susceptibili la îmbolnăviri și a răbufnit canibalismul. Durata medie de viață s-a redus cu 10 ani. Regiuni întregi s-au depopulat.

Optimiștii cu ochii pe istoria climatului găsesc motive de satisfacție în concluzia lor prematură că, dacă epocile reci au vătămat speța umană, perioadele mai calde au fost totdeauna epoci de prosperitate. Dar modelele computerizate nu lasă nici o îndoială că Sudul în special se află în fața unor ani „slabi”. Căldurile mari înseamnă o mai intensă evaporare a apei.

În sudul Spaniei și Italiei, într-o parte din Grecia, în regiuni întinse din Africa și Orientul Mijlociu – ca și în sudul Statelor Unite – va fi secetă precum aceea pe care o vedem azi în Sahelul Africii.

În nord va fi mai cald și mai umed. Închipuți-vă Germania cu o climă ca a Italiei și pinii și palmierii crescând în insulele din Baltica. În zonele de permafrost din Siberia de azi, s-ar putea să crească grâu și surfingul să vină la modă în apele Islandei. Dar climatologii nu văd acest tablou în culorile Paradisului. Surplusul de ploaie ce va

însoți încălzirea va cădea probabil când o doresc mai puțin țărani. Modificările extreme de vreme vor deveni tot mai frecvente.

Și lumea din nord va trebui să se obișnuiască cu noi boli. Țânțarul anofel, putătorul malariei, s-ar putea să invadeze din nou zone mediteraneene precum Spania și Italia, și apoi, să o ia spre nord. Cu o creștere de trei grade a temperaturii globale, spun specialiștii în probleme de sănătate din Olanda, în fiecare an s-ar putea să apară 80 de milioane de noi cazuri de malarie. „Răspândirea bolilor infecțioase s-ar putea să fie cea mai importantă consecință sanitară a încălzirii globale”, spune microbiologul Jonathan Patz de la Agenția pentru Protejarea Mediului.

Una dintre consecințele efectului de seră va lovi la fel de puternic Nordul și Sudul. Uragane cum n-am mai văzut se vor năpusti peste noi. Pentru meteorologul Berz, specializat în asigurări, recente valuri de vreme tot mai frecvent rea „sunt precursorii unor fenomene de-a dreptul catastrofale”. „Nu este decât o chestiune de timp” până când se va produce superdezastrul, uraganul ce va depăși toate uraganele, spune el.

Inundații, precum cele din Europa de la sfârșitul lui ianuarie 1995, ar putea deveni un eveniment anual. Topirea ghețarilor și expansiunea termică a apei oceanelor va duce la creșterea nivelului mării în secolul viitor. Circa 3.200.000 kilometri pătrați de terenuri de-a lungul coastelor – o suprafață pe jumătate cât Europa – vor fi acoperite de mare. Unde se vor duce cei 115.000.000 locuitori ai Bangladesh-ului, dacă suprafețe întinse ale țării lor devin noroi și apă?

Iar viitorul s-ar putea să fie și mai sumbru.

Mostre de gheață din adâncul „căldării” înghețate a Groelandei sugerează că s-ar putea să mai fi existat mari fluctuații de temperatură în epoca Interglaciara Eemiana, acum circa 125.000 de ani. La un moment dat, în decursul unui singur deceniu, temperaturile medii au coborât cu peste 15 grade. Acest val de frig a durat 70 de ani și, apoi, la fel de abrupt, a fost înlocuit de o perioadă foarte caldă ce a durat mulți ani. După care, încă o dată temperaturile au scăzut brusc.

Aceasta modifică perspectiva asupra climatului, pentru că, în perioada Eemiană, temperaturile medii globale au fost cu trei grade mai ridicate ca azi. Perioada Eemiană a fost astfel un precursor istoric al unui Pământ încălzit de efectul de seră.

În epoca glaciară ce a urmat fazei interglaciare Eemiene, temperaturile, de asemenea, au oscilat puternic în sus și în jos. Doar în ultimii 10.000 de ani – nimeni nu știe de ce – clima a rămas stabilă. Este oare o pură coincidență că, tocmai în această perioadă, umanitatea a cucerit Globul cu civilizația și tehnologia sa? – „Der Spiegel” – Hamburg, 20 martie 1995.

...Ca să nu se creadă însă că ar fi vorba doar de un material de presă, oricât de prestigioasă ar fi publicația germană din Hamburg, iată și punctul de vedere cel mai recent – și cel mai autorizat – al Comisiei Interguvernamentale asupra Schimbării Climatului (IPCC), constituită din savanți și oficialități competente și creată de Organizația Națiunilor Unite în acest scop. Punct de vedere însușit de Conferința ONU asupra Schimbării Climatului, organizată la Geneva la mijlocul lui iulie a.c. Într-o sinteză realizată de președintele IPCC, Beth Bolin, și difuzată de serviciile de presă ONU, acesta prezintă al doilea Raport de Evaluare al IPCC care formulează concluzia: „Majoritatea dovezilor sugerează azi că există o perceptibilă influență umană asupra climatului. În perspectiva medie a scenariilor IPCC privitoare la viitoarele emisii (de substanțe ce afectează stratul de ozon și atmosfera circumterestră) și, prezumând valoarea estimativă optima a sensibilității climatice, modelele realizate anticipează o creștere a mediei temperaturii aerului la suprafața Globului de circa 2 (două) grade Celsius până în anul 2100 (în plus față de ceea ce s-a produs deja până acum în materie de încălzire). Datorită incertitudinilor privind viitoarele emisiuni și sensibilitatea sistemului climatic la factorii de forțare a radierii căldurii, marja de incertitudine a acestei proiecții este de 1 până la 3,5 grade Celsius”.

Din această prezentare rezumativă mai spicuim câteva precizări:

„Se așteaptă ca modificarea climatică să se producă într-un timp ce va fi rapid față de viteza cu care cresc, se reproduc și se restabilesc speciile de plante ale pădurii.

Este probabil ca deșerturile să devină mai extreme, în sensul că se anticipează ca ele să devină, cu rare excepții, mai fierbinți, dar nu mai umede.

Încălzirea globală va duce la intensificarea ciclului hidrologic global și va avea impacturi majore asupra resurselor regionale de apă. Modificări în cantitatea totală de precipitații, în frecvența și intensitatea lor sunt susceptibile să afecteze direct mărimea și momentul de declanșare, ca și intensitatea inundațiilor și a secetei.

Productivitatea agriculturii și a pădurilor se anticipează că va crește în unele zone și în altele va scădea.

Distributia solurilor fertile foarte probabil se va modifica îmbunătățind recoltele în unele regiuni, dar provocând semnificative scăderi în altele”.

Se vede, așadar, că „utopia satului planetar” denunțată, recent, pe TV5, de dl. Michel Camdessus, director executiv al FMI („satul” mondializării finanțelor, comerțului, subculturii, pornografiei, al „realității virtuale” TV planetare, al „gunoaielor de piatră” zugrăvite de T.S. Eliot) -- a triumfat asupra satului lui M. Eliade, a spulberat „mitul veșniciei reîntoarceri”. Reușind însă, printre altele, și performanțe neanticipate de „elitele” fara Dumnezeu, lipsite de simțul naturii, de atașamentul firesc, simbiotic, al omului față de natură: anularea veșniciei reveniri a anotimpurilor – a primăverii, verii, toamnei, iernii. Căroră le-au luat locul amărătele de ierni și veri pe care le trăim de la un timp încoace.

Poate este adevărat ce spun savanții stipendiați de diverse „business”-uri care susțin că nu este încă definitiv demonstrat că schimbarea climei este opera omului, dar distrugerea satului, cu lumea și civilizația lui simbiotică cu natura, pentru a-l înlocui cu megaloposurile de beton și fier și munți de gunoaie. Devastarea pădurilor, vegetației, câmpurilor, lacurilor, râurilor, fluviilor, pâraielor, a vietăților de tot felul, roadele agriculturii chimico-sintetice, infestarea mărilor și oceanelor - acestea sunt fapte necontestabile, pe care le simțim și resimțim cu toții. Că această devastare este urmarea „modelului de civilizație și dezvoltare” întemeiat pe ideologia raționalist-materialistă ce are inițiativa pe Glob de două secole, în Vest și în Est, în toată lumea, este, de asemenea, incontestabil.

De aceea, eu nu am îndoiala că dezastrul ecologic, el în primul rând, va forța – forțează deja – modificarea radicală a conținutului și calității raporturilor umane – internaționale și intranaționale. Că el a devenit factorul primordial, decisiv, în mersul lumii din acest prag de mileniu. Și, evident, impune o dezbatere nouă asupra modelelor de civilizație (care sunt „sustainable” și care contra naturii), asupra ideologiei și puterii politice. Asupra transparenței și legitimității puterii. Este limpede că modelul de „civilizație” cu puteri politice ocultate în spatele cercului „realității virtuale” TV – pentru că, lipsite de legitimitate autentică, n-au curaj să iasă în față și – și scot marionetele și mășcăricii – a dat faliment. Numai puteri politice a căror legitimitate autentică este dată de rădăcinile lor adânc înfipte în solul național și în conștiința etno-religioasă a popoarelor din sânul cărora s-au născut vor avea justificarea și autoritatea necesară pentru impunerea coterii totale ce se impune pentru redresarea situației. Atât pe plan intern, cât și în concertul națiunilor, care trebuie să conlucreze la scara Globului pentru a evita dezastrul. Dacă s-o mai putea.

P.S. În intervalul ce-a trecut de la terminarea acestui material, ONU a organizat la Geneva, la mijlocul lunii iulie a.c., o reuniune ministerială, la care a participat și un mare număr de specialiști. Pentru prima dată, ONU își însușește deschis, oficial, opinia conținută în al doilea raport al IPCC, din care am redat unele extrase și în care aproape 2500 de specialiști afirmă clar că există o încălzire a atmosferei Terrei și că se „discern” influențele activității umane în această încălzire. S-a adoptat, de asemenea, o rezoluție prin care se sancționează principiul adoptării unor măsuri „obligatorii” de către statele membre ONU pentru a reduce emisiunile de gaze (euto etc.) și alți factori de poluare a mediului.

Aș mai menționa un fapt: încă de anul trecut, Comisia Regală pentru Mediul Ambient din Marea Britanie (constituită de guvern) a propus desființarea autoturismului personal, ca principala sursă de poluare cu bioxid de carbon. De asemenea, sir John Houghton, profesor de fizica atmosferei la Cambridge, avertiza acum câteva luni că sunt de așteptat, curând, „războaiele pentru apă” în locul actualelor războaie pentru petrol, ca și mari migrații de populații din cauza modificărilor climatice.

În sfârșit: și această dezbatere asupra naturii și climei este puternic poluată de politică, multe din campaniile, grupările și partidele ecologiste fiind doar acoperiri pentru diversele ambiții politice, dintre care dorința de menținere a „dominației” și „rolului conducător” în lume este, evident, pe primul loc. Lumea arde în foc...

Aparut in „Noua Revista Romana” nr 5/**1996**

CONSTANTIN BADEA